

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И
НАУКАТА

НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ „ЗНАМ И МОГА” 2011

Инструкция за оценители

Уважаеми оценители,

Тази инструкция е предназначена за вас. Моля, прочетете я внимателно!

Преди да започнете да оценявате работите на участниците в състезанието „ЗНАМ И МОГА” 2011, подгответе калкулатор до себе си, тъй като задачите изискват точно сумиране. Оценката нанасяйте в Протокол №1 на оценителя.

Приятна и спорна работа!

Задача 1:

Опиши накратко изобразените обичаи.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
<u>Примерни отговори:</u> Коледари обикалят домовете с песни и благопожелания. Сурвакари обикалят домовете и сурвакат за здраве и дълъг живот. Кукери (чауши, бабугери, станчинари, дервиши, сурати или джамалари) танцуват по улиците, за да изплашат злите сили и да пропъдят студа.	За всеки описан обичай, ученикът получава по 1 т. (3 x 1 т. = 3 т.)	3 точки

Задача 2

На кукерски фестивал раздали награди за участващите групи за 784 лева, а останалите 216 лева били за специални награди за трите най-хубави костюма на фестивала.

А) Кукерските групи били от ученици и от възрастни. Колко лева са дадени за награди на ученическите групи, ако за групите от възрастни са отделени 508 лева?

Б) Колко лева общо са били раздадени за награди на този фестивал?

Примерно решение:

I начин на решение

А) $784 \text{ лв.} - 508 \text{ лв.} = 276 \text{ лв.}$ (за наградите на ученическите кукерски групи)

Б) $784 \text{ лв.} + 216 \text{ лв.} = 1\,000 \text{ лв.}$ (общо са били раздадени за награди на фестивала)

II начин на решение (с неизвестно умаляемо)

$\underline{\quad\quad} - 784 = 216$

$216 + 784 = 1\,000$ (лева общо са били раздадени за награди на фестивала)

КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
1. За вярно решение на подусловие А ученикът получава 3 т.	7 точки
2. За вярно решение на подусловие Б ученикът получава 4 т.	

Задача 3

За рождения ден на Мими майка ѝ приготвила плодова торта. За рецептата тя използвала ягоди, малини, череша и боровинки.

А) От какви растения могат да се откъснат тези плодове? Свържи със стрелки.

Б) Запиши още по две диворастящи растения към всяка група.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
А) ягоди – тревисти растения малини - храсти череша - дървета боровинки - храсти Б) <u>Примерни отговори:</u> <i>дървета</i> – дъб, бук <i>храсти</i> – къпина, шипка <i>тревисти растения</i> – лайка, минзухар	1. За всяко вярно съотнасяне на растение с група ученикът получава по 0,5 т. ($4 \times 0,5 = 2$ т.) 2. За всяко вярно записано в групата си диворастящо растение се дава по 0,5 т. ($6 \times 0,5 = 3$ т.)	5 точки

Задача 4

Имаш гости от чужбина и те за първи път виждат окичено дърво като това от снимката. Какво ще обясниш на чужденците за дървото?

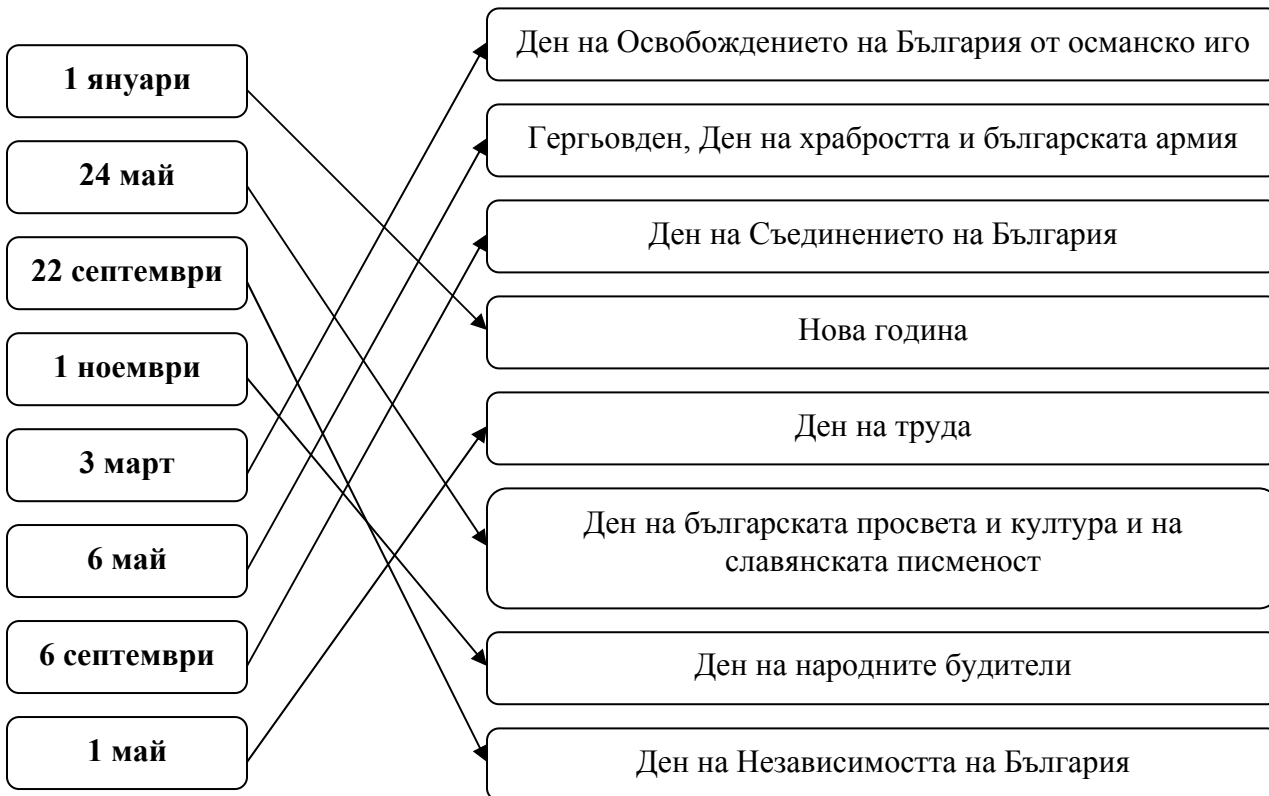
Напиши текст по опорните думи и изрази.

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
Написано е съчинение по опорни думи и изрази със заглавие „Чудното дърво”	1. Съдържание - максимално 3 точки - <i>цялостно съдържание:</i> ученикът е включил предложените думи и изрази в по-широк контекст, свързан с темата – 3 точки; - <i>непълноти в съдържанието:</i> ученикът е свързал в смислова цялост предложените думи и изрази, без да е разширил техния контекст – 1 точка; - <i>съществени пропуски в съдържанието:</i> с предложените думи и изрази ученикът е съставил изречения, между които няма смислова връзка – 0 точки. Забележка: Редът, в който са употребени предложените опорни думи и изрази, е без значение. 2. Стилно-езиково изграждане на текста - максимално 2 точки - Правилно съставени, логически подредени изречения и стилистически точни думи и изрази – 2 точки; - до три грешки при изграждането и подреждането на изреченията и при употребата на думите – 1 точка; - над три грешки – 0 точки. 3. Правопис – максимално 3 точки - До една правописна грешка по изучени правила – дават се 3 точки; - До три правописни грешки по изучени правила - 1 точка; - Над три правописни грешки по изучени правила - 0 точки.	8 точки

Задача 5

Сашо трябва да изработи календар на официалните празници в Република България, но е забравил кой празник на коя дата се чества.

А) Помогни му, като свържеш със стрелки датата с името на празника, който чествуваме на нея.

Б) Запиши кой от тези официални празници е нашият национален празник.

Ръководство за оценка:

ВЯРНО РЕШЕНИЕ	КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
А) вж схемата	1. За всяко правилно съотнасяне на дата с име на празник ученикът получава по 0,5 т. ($8 \times 0,5 = 4 \text{ т.}$)	5 точки
Б) 3 март – Освобождението на България от османско иго (турско робство); Освобождението на България; Денят (празникът) на Освобождението	2. За верен отговор на въпроса ученикът получава 1 т.	

Задача 6

Неразумното поведение по време на празник може да бъде опасно.

Опиши накратко какви опасности крие ситуацията, представена на картината.

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
Примерни отговори: 1. Искра от бенгалския огън може да причини пожар (пожар). 2. Може да се опарим или изгорим от бенгалския огън или свещите на тортата (изгаряне). 3. Може да се порежем с ножа (порязване).	За всяка описана опасност (пожар, изгаряне, порязване) ученикът получава по 1 т. (3 x 1 т. = 3 т.)	3 т.

Задача 7

Дете ще участва в конкурс за най-добър текст за мама. Помогни му да поправи правописните грешки.

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
Осми март зарадва шкафа си отворила подаръка целувки майката изпълнили радост благодарност	1. Правописна правилност - За всяка вярно поправена правописна грешка се дават по 0,5 точки. (10 x 0,5 т. = 5 т.)	5 точки

Задача 8

За Великден ученици събрали 920 лева за дарение на Дома за деца с увреждания. От билети за благотворителен концерт получили 508 лева, които са с 329 лева повече от парите, събрани от продажба на картички. Останалите пари учениците спечелили на училищния великденски базар. Колко лева са събрали от базара?

Примерни решения:

I вариант:

920 лв. – 508 лв. = 412 лв. (от картички и от разпродажбата на базара)

508 лв. – 329 лв. = 179 лв. (от продадените картички)

412 лв. – 179 лв. = 233 лв. (от базара)

II вариант:

508 лв. – 329 лв. = 179 лв. (от картички)

508 лв. + 179 лв. = 687 лв. (от благотворителния концерт и от картичките общо)

920 лв. – 687 лв. = 233 лв. (от базара)

III вариант (с неизвестно събираемо):

508 лв. + (508 лв. – 329 лв.) + _____ = 920 лв.

508 лв. + 179 лв. + _____ = 920 лв.

687 лв. + _____ = 920 лв.

920 лв. – 687 лв. = 233 лв (от базара)

<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
За вярно решена задача ученикът получава 6 т.	6 точки

Задача 9

Децата лазаруват, но са забравили части от песента. Припомни им, като подчертаеш подходящата дума в скобите.

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
РЕКИТЕ СМЯХ КРАСИВА МЕЧТИ	1. За всяка правилно подчертана римувана дума се дават по 0,5 точки . (4 x 0,5 т. = 2 т.)	2 точки

Задача 10

Във великденските яйца са скрити думи от три части. Напиши ги на подходящото място в квадратчетата.

<i>ВЯРНО РЕШЕНИЕ</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА</i>
ПОДАРЪК ПРОДАВАЧ НАПАДАТЕЛ	1. За всяка правилно свързана и написана дума се дава по 1 точка . (3 x 1 т. = 3 т.)	3 точки

Задача 11

За Празника на Българската армия - 6 май (Гергьовден) - войниците трябва да се построят на означените места по схемата.

Първи блок войски	Втори блок войски	Трети блок войски	Четеърти блок войски	Пети блок войски
?	388	575	762	?

Разгледай редицата от числа и намери с кои числа са означени на площада местата на войските от първи и от пети блок?

____ , 388 , 575 , 762 , ____

Примерни решения:

I вариант:

$$575 - 388 = 187$$

$$762 - 575 = 187$$

Следователно, разликата между всеки 2 съседни числа в редицата е 187.

$$388 - 187 = 201 \text{ (е номерът на мястото на първи блок войски)}$$

$$762 + 187 = 949 \text{ (е номерът на мястото на пети блок войски)}$$

II вариант:

$$388 + \underline{\quad} = 575$$

$$575 - 388 = 187$$

$$575 + \underline{\quad} = 762$$

$$762 - 575 = 187$$

Следователно, разликата между съседни числа в тази редица е 187.

$$388 - 187 = 201 \text{ (е номерът на мястото на първи блок войски)}$$

$$762 + 187 = 949 \text{ (е номерът на мястото на пети блок войски)}$$

Зависимостта в редицата е: $n \pm 187$

КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
За вярно попълнени числа на местата на първи блок войски и на пети блок войски – 6 точки . При 1 или 2 грешки – 0 точки .	6 точки

Задача 12

За участие в Празника на розата група деца от София ще пътува до град Казанлък. По пътя си те ще изнесат концерти в различни градове, през които ще минат.

С помощта на чертежа пресметни:

А) Колко километра е разстоянието от Пловдив до София, ако дължината на целия маршрут София – Ловеч – Габрово - Казанлък – Пловдив - София е 416 км?

Б) Определи и запиши вида на ъглите от чертежа:

Примерни решения:

А)

I вариант:

$$124 \text{ км} + 56 \text{ км} + 30 \text{ км} + 74 \text{ км} = 284 \text{ км (е разстоянието до Пловдив)}$$

$$416 \text{ км} - 284 \text{ км} = 132 \text{ км (от Пловдив до София)}$$

II вариант:

I начин на решение

$$416 - (124 + 56 + 30 + 74) =$$

$$= 416 - 284 =$$

$$= 132 \text{ (км от Пловдив до София)}$$

II начин на решение (с неизвестно събираемо)

$$124 + 56 + 30 + 74 + \underline{\quad} = 416$$

$$284 + \underline{\quad} = 416$$

$$416 - 284 = 132 \text{ (км от Пловдив до София)}$$

Б)

Между Ловеч – София – Пловдив се образува **остър** ъгъл;

Между София – Пловдив – Казанлък се образува **тъп** ъгъл;

Между Пловдив – Казанлък – Габрово се образува **тъп** ъгъл;

Между Казанлък – Габрово – Ловеч се образува **тъп** ъгъл;

Между Габрово – Ловеч – София се образува **тъп** ъгъл.

КРИТЕРИИ	МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ ЗА ЗАДАЧАТА
А) Вярно решена задача – 5 точки Б) Правилно определяне вида на ъглите – 2 точки (за 5 правилно определени според вида им ъгли) При 1 или повече грешки на подусловие Б - 0 точки	7 точки